

STYRDOKUMENT I BOTKYRKA KOMMUN

Riktlinjer för avgifter inom vård och omsorg i
Botkyrka kommun från och med 2018-03-01

Diarienummer: VON 2018:15

Dokumentet är beslutat av: Vård- och omsorgsnämnden

Dokumentet beslutades den: 20 februari 2018

Dokumentet gäller för: Vård- och omsorgsnämnden

Dokumentet gäller till den: 1 mars 2018

BOTKYRKA
KOMMUN

Dokumentet ersätter: VON 2016:104

Dokumentansvarig är: Verksamhetschef myndighet

För revidering av dokumentet ansvarar: Verksamhetschef myndighet

För uppföljning av dokumentet ansvarar: Verksamhetschef myndighet

Relaterade dokument: VON 2016:103,

Innehållsförteckning	
1. Allmänt	4
2. Avgiftsunderlag	4
2.1 Beräkning av inkomst	4
2.2 Beräkning av boendekostnad	5
2.3 Boendekostnad i villa	5
2.4 Boendekostnad i bostadsrätt	5
2.5 Beräkning av makars och registrerade partners inkomster och boendekostnader	6
2.6 Förbehållsbelopp	6
2.6.1 Minimibelopp	6
3. Avgifter	7
3.1 Maxavgift	7
3.2 Avgift för bostad som inte omfattas av hyreslagen	7
3.3 Avgiftsutrymme	7
4. Avgift för hemtjänstinsatser och/eller dagverksamhet	8
4.1 Timtaxa	8
4.2 Påbörjad och avslutad hemtjänst samt uppehåll	8
4.3 Eventuella förändringar under en månad	9
4.4 Trygghetslarm	9
4.5 Servicehus	9
4.6 Matdistribution	9
4.7 Endast matdistribution som insats	10
4.8 Matavgift vid dagverksamhet	10
5. Avgift i särskilt boende	10
5.1 Omsorgsavgift	10
5.2 Matavgift	10
5.3 Hyra	10
5.4 Individuellt avdrag	10
5.5 Uppehåll	10
5.6 Transport till bårhus	10
5.7 Jämkningsavgift vid flytt till särskilt boende	11
5.8 Makar och registrerade partners	11
5.9 Avgift vid korttidsboende	11
5.10 Avgift för uppehälle i stöd- och omvårdnadsboende för psykiskt funktionshindrade (HVB)	11
6. Avgifter enligt LSS	11
6.1 Avgift för korttidsvistelse LSS	11
6.2 Avgift vid boendeplacering	11
6.3 Ersättning från föräldrar till placerade barn	12
7. Parboendegaranti	12

8. Debitering	12
9. Överklagan.....	12

1. Allmänt

Avgifter för hemtjänst, dagverksamhet och särskilt boende regleras i 8 kap socialtjänstlagen (SoL). Avgifter enligt LSS regleras i §§18-20 lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Av lagen framgår att:

avgifterna ska vara skäliga
avgifterna inte får överstiga kommunens självkostnader
avgifterna får differentieras med hänsyn till den enskildes ekonomiska förhållanden
den enskilde ska förbehållas tillräckliga medel för sina normala levnadsomkostnader (förbehållsbelopp).

Avgifterna justeras årligen efter prisbasbeloppet som fastställs av regeringen.

Riktlinjer för avgifter inom vård och omsorg gäller för biståndsbeslut som fattats enligt SoL och LSS. I Botkyrka kommun är det vård- och omsorgsnämnden som fattar sådana beslut.

2. Avgiftsunderlag

2.1 Beräkning av inkomst

Med avgiftsunderlag avses den nettoinkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna, fördelad med lika belopp per månad.

Följande inkomster beaktas vid avgiftsunderlaget:

- garantipension (f.d. folkpension och pensionstillskott)
- tilläggspension (f.d. ATP)
- delpension
- efterlevandepension
- skattepliktig livränta
- premiepension
- särskilt pensionstillskott
- statliga avtalspensioner
- kommunala pensioner

- privata pensionsförsäkringar
- utlandspensioner
- sjukpenning och föräldrapenning
- sjuk- och aktivitetsersättning (f.d. sjukbidrag och förtidspension)
- arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd
- den skattepliktiga delen av vårdbidrag
- inkomst av tjänst
- ränteinkomster (per den 31 december året innan)
- utdelning av aktier och övriga värdepapper (per den 31 december året innan)
- inkomst av näringsverksamhet.

Förmögenhet påverkar inte avgiftsunderlagets storlek.

För att underlätta administrationen är avdrag för kyrkoavgift schabloniserad. Det innebär att samtliga brukare, oavsett om de är medlemmar i någon form av trossamfund eller inte, får ett avdrag som motsvarar avgiften för den som är medlem i Svenska kyrkan.

2.2 Beräkning av boendekostnad

Boendekostnaden utgörs av den faktiska boendekostnaden. Denna kostnad kan reduceras genom bostadstillägg till pensionärer (BTP), särskilt bostadstillägg samt bostadsbidrag och räknas då som inkomst. Den nya lagstiftningen innebär att den som är berättigad till någon form av bostadsbidrag ansöker om detta.

Om en enskild inte uppger sin faktiska boendekostnad på de blanketter som ligger till grund för avgiftsberäkningen, kommer kommunen att anta att boendekostnaden är noll kronor.

2.3 Boendekostnad i villa

Vid beräkning av boendekostnaden i en villa ingår följande poster för år 2018.

Uppräkning av värme och driftkostnad sker årligen enligt försäkringskassans schablon.

- 176 kronor multiplicerat med bostadsytan enligt fastighetstaxeringsbeslut är lika med värmekostnaden
- 208 kronor multiplicerat med bostadsytan enligt fastighetstaxeringsbeslut är lika med driftkostnaden
- 70 procent av räntekostnaden
- 70 procent av tomträttsavgift
- rådande fastighetsskatt på taxeringsvärdet.

2.4 Boendekostnad i bostadsrätt

Vid beräkning av boendekostnaden i en bostadsrätt ingår följande poster:

- 70 procent av räntekostnaden
- aktuell månadsavgift till bostadsrättsföreningen.

2.5 Beräkning av makars och registrerade partners inkomster och boendekostnader

Makar och registrerade partners inkomster räknas samman och delas på hälften. Boendekostnaden fördelas med hälften var. Sambors inkomster räknas dock var för sig, medan boendekostnaden fördelas med hälften var.

2.6 Förbehållsbelopp

I lagstiftningen finns ett nationellt fastställt belopp som den enskilde ska ha rätt att ha kvar av sina egna medel innan kommunen får ta ut hemtjänstavgift, det s.k. förbehållsbelopp. Förbehållsbeloppet består dels av ett fastställt minimibelopp dels av den faktiska boendekostnaden.

2.6.1 Minimibelopp

Minimibeloppet ska täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, TV-avgift, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd, samt läkemedel. Kostnaderna för dessa poster utgår från Konsumentverkets beräkningar.

Beloppets nivå bestäms genom prisbasbeloppet som årligen fastställs av regeringen (enligt lagen om allmän försäkring). År 2018 uppgår prisbasbeloppet till 45 500 kr. För ensamstående från 61 år och uppåt, uppgår minimibeloppet till en tolfedel av 135,46 procent av prisbasbeloppet och för makar och sambor från 61 år och uppåt, en tolfedel av 114,46 procent av prisbasbeloppet per person.

Minimibeloppet ska under vissa förutsättningar fastställas till en högre nivå (individuellt tillägg). Detta gäller om den enskilde på grund av särskilda omständigheter har behov av ytterligare medel. Kostnaden ska avse ett inte oväsentligt belopp och vara av varaktig karaktär. För personer under 61 år bör minimibeloppet vara minst 10 procent högre då matkostnaden enligt Konsumentverkets beräkningar är högre.

När det gäller barnfamiljer, ska barnens förbehållsbelopp bestämmas utifrån Konsumentverkets beräkningar för olika åldersgrupper. Från förbehållsbeloppet dras barnbidrag och ev. underhållsbidrag av och den summa som blir kvar är det förbehållsbelopp som fastställs för barnet.

Kommunen ansvarar för att utreda om en enskild är i behov av ett högre minimibelopp. Denna prövning ska ske individuellt, den enskilde måste dock vara behjälplig med att lämna uppgifter till grund för prövningen.

Minimibeloppet kan också fastställas till en lägre nivå (individuellt avdrag). Det inträffar när sådana poster som ska täckas av minimibeloppet ingår i avgiften för hemtjänst eller i avgiften/hyran för bostad i särskilt boende, alternativt tillhandahålls kostnadsfritt.

3. Avgifter

3.1 Maxavgift

I lagstiftningen finns en fastställd högsta avgift för hemtjänst, dagverksamhet och omsorg, en så kallad maxavgift eller maxtaxa. Den maximala avgiften som kan tas ut uppgår till en tolfedel av 48 procent av prisbasbeloppet. Detta gäller oavsett om personen bor i eget eller särskilt boende och är ensamstående eller sammanboende.

Avgiften för trygghetslarm innefattas i maxavgiften. Beslut på ledsagarservice eller avlösning av anhörig är avgiftsbefriade upp till 15 timmar per månad, timmar utöver dessa debiteras enligt gällande maxtaxa.

3.2 Avgift för bostad som inte omfattas av hyreslagen

Det finns även en högsta avgift för bostad som inte omfattas av hyreslagen. Avgiften får här inte överstiga en tolfedel av 55,39 procent av prisbasbeloppet.

3.3 Avgiftsutrymme

Genom att lägga ihop bostadskostnaden, minimibeloppet samt eventuellt individuellt tillägg och/eller avdrag får man fram förbehållsbeloppet. Från den sammanlagda inkomsten efter skatt, inklusive eventuellt bostadstillägg, dras sedan förbehållsbeloppet bort. Kvarvarande är det avgiftsutrymme som den enskilde har. Dock kan hemtjänstavgiften som mest uppgå till en tolfedel av 48 procent av prisbasbeloppet (maxavgiften).

I de fall avgiftsutrymmet är negativt tas ingen hemtjänst- eller omsorgsavgift ut. Kommunen har dock ingen skyldighet att jämka eller betala ut medel till en enskild för att denne ska nå upp till förbehållsbeloppet.

En enskild som inte når upp till förbehållsbeloppet kan ansöka om försörjningsstöd hos socialförvaltningen i kommunen, eller äldreförsörjningsstöd hos pensionsmyndigheten om man är över 65 år.

Avgiftsuträkningen är individuell vilket gör att makar och registrerade partners såväl som sambor kan ha var sin avgift om båda är beviljade bistånd.

4. Avgift för hemtjänstinsatser och/eller dagverksamhet

Nivå	1	2	3	4	5
Antal beviljade hemtjänsttimmar/mån	1-4	5-10	11-25	26-49	50-
Och/eller dagverksamhet (dagar/vecka)	1	2-3	4-5		
Högsta avgift = procent av prisbasbeloppet	13 %	26 %	32 %	38 %	48 %
<i>Högsta avgift per månad år 2018</i>	<i>493 kr</i>	<i>986 kr</i>	<i>1213</i>	<i>1441</i>	<i>1820</i>

Den enskilda brukaren blir beviljad olika former av insatser. Detta ligger till grund för vilken nivå brukaren kommer att tillhöra. Nivåerna är i första hand till för att bestämma avgiftstaket.

Insatserna handlar dels om hjälp i hemmet och dels om dagverksamhet. En person som till exempel är beviljad 4 timmar hemtjänst per månad och som dessutom går på dagverksamhet 2-3 dagar per vecka hamnar i nivå 2 och ska som mest betala 26 procent av prisbasbeloppet i hemtjänstavgift. Den som är beviljad 35 timmar hjälp i hemmet och dagverksamhet 3 dagar i veckan, hamnar i nivå 4 och ska därmed som mest betala 38 procent av prisbasbeloppet. Det är således alltid den högsta nivån av insatser som gäller.

4.1 Timtaxa

I de eventuella fall där insatsen från hemtjänsten är minimal, tas en timavgift på 250 kronor ut om det blir mer förmånligt för brukaren.

4.2 Påbörjad och avslutad hemtjänst samt uppehåll

Avgift tas ut från och med den dag hemtjänsten påbörjas till och med den dag hemtjänsten avslutas.

Vid planerad sjukhusvistelse och frånvaro som meddelats 24 timmar innan, kan avdrag göras på hemtjänstavgiften. Detsamma gäller om hemtjänsten av någon anledning inte utfört en insats. Vid frånvaro som inte meddelats till hemtjänsten senast dagen innan görs inget avdrag av hemtjänstavgiften med undantag för akuta sjukdomsfall som leder till sjukhusvistelse.

Avdrag medges inte vid tillfällig frånvaro från dagverksamhet.

4.3 Eventuella förändringar under en månad

Om hemtjänstinsatser tillfälligt minskar eller ökar under en kalendermånad ändras inte avgiften. Om det sker en varaktig förändring av hemtjänstinsatser, eller inkomstförhållanden, ändras avgiften.

4.4 Trygghetslarm

Avgiften för trygghetslarm är 175 kr, och tas ut för varje påbörjad kalendermånad.

4.5 Servicehus

Du som bor på servicehus betalar en servicehusavgift som är högst 1820 kronor per månad (maxtaxa 2018). Avgiften kan bli lägre om har en låg inkomst.

4.6 Matdistribution

Konsumentverket beräknar årligen livsmedelskostnaden (råvarukostnaden) för olika åldersgrupper. Då det är råvarukostnaden som avses för livsmedel i minimibeloppet, är färdiglagad mat som levereras hem till den enskilde exempel på en situation då denne är berättigad till ett individuellt tillägg. Det samma kan även gälla den som äter sitt huvudmål på en restaurang. I Botkyrka kommun räknas lunchen som huvudmål.

År 2018 kostar en matlåda/måltid 45 kronor inom vård- och omsorgsförvaltningens restaurangverksamhet. Det individuella tillägget tas fram genom att skillnaden mellan den faktiska matkostnaden för huvudmålet och Konsumentverkets råvarukostnad beräknas. För att underlätta administrationen kring individuella tillägg för mat, finns fem nivåer av matdistribution och individuella tillägg enligt nedan:

Nivå	1	2	3	4	5
Antal matlådor/ månad	1-6	7-15	16-23	24-31	32-
Individuella tillägg 2018	120 kr	299 kr	458 kr	618 kr	941kr

Systemet innebär att brukaren i förväg får ”abonnera” på en nivå som motsvarar ett förutbestämt individuellt tillägg. Detta bestäms i samband med att matdistribution beviljas. Tillägget är uträknat för den högsta summan matlådor i intervallen och innebär således ingen ekonomisk förlust för brukaren om denne egentligen köper färre matlådor per månad. De matlådor som den enskilde köper betalas separat via faktura eller kontant.

4.7 Endast matdistribution som insats

De brukare som inte har någon annan form av insatser betalar ingen avgift för tjänsten matdistribution. Det innebär att de inte heller får individuella tillägg.

4.8 Matavgift vid dagverksamhet

När en person vistas på en dagverksamhet får denne frukost, lunch och eftermiddagskaffe för 58 kronor per dag. Det individuella tillägget för maten sker på samma sätt som vid matdistribution.

5. Avgift i särskilt boende

5.1 Omsorgsavgift

Avgiftsutrymmet räknas fram så som finns beskrivet under rubriken ”Avgiftsutrymme”. I särskilt boende med omsorg dygnet runt finns dock inga nivåer. Avgiften som den enskilde ska betala utgörs av det beräknade avgiftsutrymmet på upp till en tolfedel av 48 procent av prisbasbeloppet. Förutom omsorgsavgift betalas även hyra och mat.

5.2 Matavgift

Matavgiften i särskilda boenden uppgår till 2 821 kronor per månad. Avgiften avser alla måltider och ska således jämföras med Konsumentverkets hela råvarukostnad. Mellanskillnaden tillförs som ett individuellt tillägg.

5.3 Hyra

Hyra eller avgift för den särskilda bostaden debiteras varje månad. Det innebär att den som är berättigad till någon form av bostadstillägg ansöker om detta.

5.4 Individuellt avdrag

På ett av våra särskilda boenden med omsorg dygnet runt ingår en del förbrukningsartiklar och annat. Då minimibeloppet är tänkt att täcka dessa kostnader görs för dessa boende ett avdrag på minimibeloppet med 200 kronor.

5.5 Uppehåll

Vid frånvaro under ett eller flera dygn reduceras matavgiften med 91 kronor per dygn. I vissa fall kan du få kostavdrag för del av dag. För att du ska få avdrag för del av dag behöver du meddela boendet 5 dagar i förväg att du äter måltiden på annan plats. Avdrag kan ges för lunch och/eller middag. Vid frånvaro från lunch reduceras avgiften med 40 procent av en dygnsavgift, vid frånvaro för middag reduceras dygnsavgiften med 30 procent. Hyra och omsorgsavgift reduceras däremot inte.

5.6 Transport till bårhus

Vid de fall bisättning av avliden person inte kan ske av begravningsentreprenör direkt från det särskilda boendet, ordnar kommunen transport till bårhus eller annan särskild lokal för förvaring fram till bisättningen. Kommunen tar då ut en självkostnadsavgift för detta.

5.7 Jämkning vid flytt till särskilt boende

Vid flytt till särskilt boende kan den enskilde drabbas av dubbla boendekostnader. I de fall en enskild inte anser sig klara dubbla boendekostnader och saknar realiserbara tillgångar, motsvarande minst ett basbelopp, kan omsorgsavgiften jämkas i högst tre månader. Den dubbla boendekostnaden måste verifieras genom uppvisande av kvitto på betald hyra eller avgift. För att utreda om en enskild har tillgångar, har kommunen rätt att begära in sådana uppgifter av den enskilde.

5.8 Makar och registrerade partners

I de fall maken med högsta inkomsten flyttar till ett särskilt boende och den andra bor kvar i det ursprungliga boendet, slås båda makarnas inkomster samman och avgiftsutrymmet bestäms utifrån det. I de fall den med lägst inkomst flyttar till särskilt boende bestäms avgiftsutrymmet utifrån dennes inkomst.

5.9 Avgift vid korttidsboende

Vid korttidsboende består avgiften av en hemtjänstavgift för den omvårdnad som ges samt för matkostnaden. Matkostnaden uppgår till 91 kronor per dag och omsorgsavgiften till som mest 61 kronor per dag.

5.10 Avgift för uppehälle i stöd- och omvårdnadsboende för psykiskt funktionshindrade (HVB)

Avgiften beslutas enligt 8 kap 1 § SoL och är 100 kronor per dygn. För vissa personer innebär detta en högre avgift än tidigare. I de fall avgiften för den enskilde blir mer förmånlig om den beräknas på samma sätt som den ordinarie maxtaxan, ska personen istället debiteras enligt denna beräkning.

6. Avgifter enligt LSS

6.1 Avgift för korttidsvistelse LSS

Vid korttidsvistelse utanför det egna hemmet samt vid läger- och kollovistelser, tas avgift ut för kost enligt fastställd taxa.

6.2 Avgift vid boendeplacering

Avgift för kost tas ut från de brukare som inte själva betalar direkt till boendet. Utöver kost kan avgift för boende tas ut om det inte finns ett hyreskontrakt mellan brukaren och boendet.

6.3 Ersättning från föräldrar till placerade barn

I de fall barn och ungdomar under 18 år inte bor i föräldrahemmet är föräldrarna skyldiga att i skälig omfattning bidra till kommunens kostnad för omvårdnaden. Kommunen får då ta ut underhållsbidrag som avser barnet/barnen.

7. Parboendegaranti

I Botkyrka kommun finns det möjlighet för makar att fortsätta bo tillsammans när ena parten inte längre klarar av att bo i det egna hemmet. Avgifter tas ut enligt fastställd riktlinje.

8. Debitering

Debitering sker en månad i efterskott. Mindre belopp faktureras inte månadsvis utan samlas ihop under tre månader med bevakning på upp till ett år.

9. Överklagan

Enligt 8 kap 2 § SoL har den enskilde rätt att överklaga beslut som rör avgifter eller förbehållsbelopp hos allmän förvaltningsdomstol. Beslut enligt 8 kap 1 § SoL kan dock inte överklagas.

Överklagan ska ställas till förvaltningsrätten, men skickas till vård- och omsorgsförvaltningen. Överklagan ska ha inkommit till kommunen inom tre veckor efter det att den enskilde tagit del av beslutet. Vård- och omsorgsförvaltningen kan ompröva beslutet om nya uppgifter framkommit. Sker ingen ändring av beslutet översänder handläggaren överklagan till förvaltningsrätten.